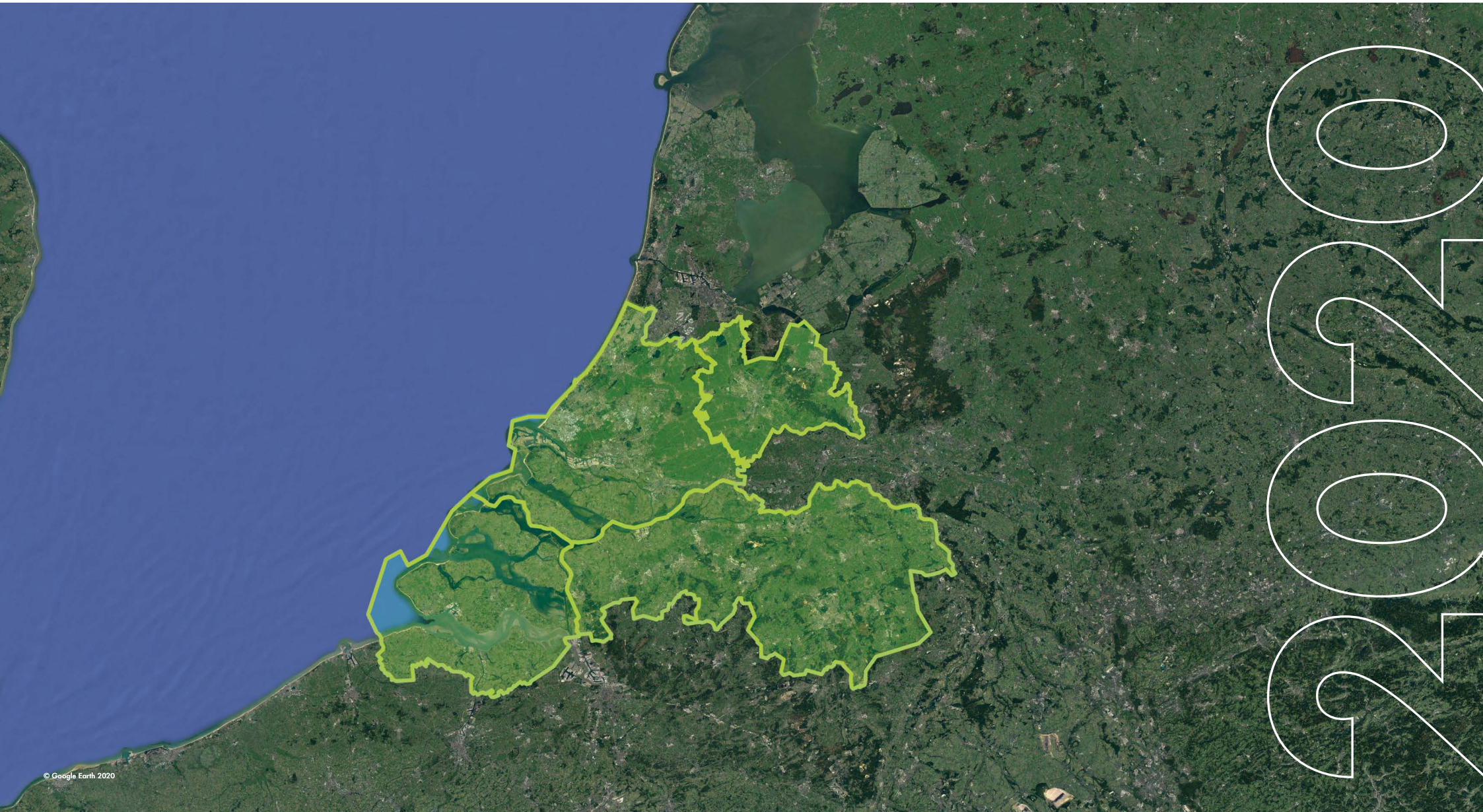
DORP STAD & LAND

Advisering over Omgevingskwaliteit – **jaarverslag**

Architectuur, Erfgoed, Landschap en Stedenbouw in 58 gemeenten

2020

Voorwoord

Voor u ligt het verslag van de Vereniging Dorp, Stad en Land waar ruim 58 gemeenten uit 4 provincies lid van zijn. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de voordelen voor gemeenten om lid te zijn van deze Vereniging, laat zien hoe we zijn georganiseerd en geeft een inkijk in de inspanningen die de gemeenten en onze adviseurs samen met de initiatiefnemers voor de kwaliteit van onze leefomgeving hebben gedaan.

Samen met alle initiatiefnemers en medewerkers van al deze gemeenten hebben wij ons in 2020 wederom ingezet voor een goed ontworpen omgeving vanuit de expertises architectuur, erfgoed, stedenbouw en landschap. Tijdens de pandemie ging deze intensieve samenwerking, veelal online, gewoon door. En dat is goed, want we hebben met elkaar veel te doen.

Wij assisteren onze leden bij de processtappen die nodig zijn om dit belangrijke werk conform de Omgevingswet in 2022 voort te zetten. Zo helpen wij leden bij het inrichten van de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit. Wij hebben de bouwstenen voor een werkwijze en een verordening, en kunnen daarom heel snel met en voor onze leden een maatwerk-verordening gereed maken. Dit als invulling van stap 6 uit de VNG handreiking voor de implementatie Omgevingswet en de juridische verplichting dat deze commissie in ieder geval adviseert over alle gebouwde Rijksmonumenten.

De bijvoorbeeld per 1 juli 2022 te benoemen gemeentelijke adviescommissie kan eveneens adviseren over de architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Op deze manier voldoen gemeenten ook na de invoering van de Omgevingswet aan de zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit (art. 1.3 en 1.6 Ow). De adviseurs van Dorp, Stad en Land kunnen mits uw gemeente dat wenst tevens deelnemen aan omgevingstafels.

Tegelijkertijd werken nog veel gemeenten op volle kracht aan een Omgevingsvisie (deadline 2024) en een Omgevingsplan (deadline 2029), met bijbehorend nieuw beleid en werkwijzen. Een aantal bestaande beleidsonderdelen en regelingen kunnen met de 'bruidsschat' worden meegenomen voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij kunnen onze leden bij de onderdelen die betrekking hebben op ruimtelijke kwaliteit ondersteunen.

Dorp, Stad en Land weet dat de kwaliteit van de omgeving in belangrijke mate bijdraagt aan ons levensgeluk. Landschap, stedenbouw, erfgoed en ruimtelijke kwaliteit zijn van invloed op hoe we onze omgeving waarderen. Sinds de pandemie misschien nog wel meer dan daarvoor. Daarom adviseert Dorp, Stad en Land niet alleen. De Vereniging signaleert, informeert, inspireert, onderzoekt en verbindt met als uitgangspunt om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en te verbeteren.

Ton Jansen,
directeur

Inhoud

Hoofdstuk 1: Lijnen uitzetten in vroeg stadium **4**
1.1 Transformatiekaders 4
1.2 Advies planvorming 6
1.3 Transformatie agrarische bebouwing en erven 7

Hoofdstuk 2: Verleden zichtbaar in de toekomst **9**
2.1 Analyses 9
2.2 Illustratief onderzoek naar geschenkwoningen 13

Hoofdstuk 3: De kracht van vereniging **15**
3.1 Continuïteit van consequente advisering 16
3.2 Onafhankelijk advies 16
3.3 Advisering over beleid, proces en plan 17
3.4 Gemeentelijke adviescommissies 17
3.5 Integrale werkwijze 18
3.6 Vertegenwoordiging op nationaal niveau 18
3.7 Bestuursstructuur 19

Hoofdstuk 4: De mensen bij Dorp, Stad en Land **20**
4.1 Bestuur en Raad van Toezicht 20
4.2 Adviseurs Omgevingskwaliteit 21
4.3 Interne organisatie 22

Hoofdstuk 5: Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land **23**
5.1 Balans per 31 december 2020 na voorstel resultaatverdeling 23
5.2 Staat van baten en lasten over 2020 25
5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 26

Hoofdstuk 6: Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land **27**
6.1 Balans per 31 december 2020 na voorstel resultaatverdeling 27
6.2 Staat van baten en lasten over 2020 29
6.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 30

Hoofdstuk 1: Lijnen uitzetten in vroeg stadium

Onze gemeenten werken aan grote maatschappelijke opgaven die vaak directe impact hebben op de fysieke omgeving. Zo hebben beleidsbeslissingen over energietransitie, ontwikkeling van economie en de daarbij behorende bedrijven- en industriegebieden, vitaliteit van stads- en dorpskernen, woningbouw, landschap en de rol van cultureel erfgoed binnen gebieds-ontwikkeling directe gevolgen voor hoe een gebied eruit gaat zien en wordt ervaren.

De Omgevingswet stuurt op een goede omgevingskwaliteit, met focus op de fysieke kwaliteiten van onze gebouwde omgeving, cultuurhistorie en natuur in samenhang met milieu, veiligheid en geluid. Expertises als stedenbouwkunde en landschapsarchitectuur zijn extra gericht op deze onderlinge samenhang. De inzet van deze experts is daarom onmisbaar bij het behalen van een goede en passende omgevingskwaliteit. Zij dragen bij aan het afwegen van de verschillende belangen. Daarom denken zij het liefst zo vroeg mogelijk in het proces van beleid- en planvorming mee. Opdat zij aan de gezamenlijke inspanning waarde kunnen toevoegen aan de integrale benadering, geheel in de geest van de Omgevingswet. Want daarmee wordt kwaliteit van omgeving bereikt en behouden. Bij de voorbereiding van omgevingsbeleid bieden de adviseurs omgevingskwaliteit van Dorp, Stad en Land hun leden adviesinstrumenten aan, waarmee gemeenten samen met belanghebbenden tot optimale plannen kunnen komen. Hierbij worden diverse procesmethoden, zoals dialoogsessies, participatieprocessen en spellen, ingezet om te adviseren bij onder meer het tot stand komen van de Omgevingsvisie, inpassen van zonnevelden, in- en uitbreidingslocaties en de kwaliteit van de openbare ruimte en recreatiegebieden.

1.1 Transformatiekaders

Onze gemeenten hechten belang aan het landschappelijke karakter, de stedenbouwkundige structuur en de cultuurhistorische waarden. Om deze belangen te borgen bij ruimtelijke ontwikkelingen, hanteren gemeenten een algemeen ruimtelijk beleid, doorgaans vastgesteld middels de structuurvisie, bestemmingsplan en de welstandsnota. Onder de Omgevingswet wordt dat vervangen door de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de nota ‘uiterlijk van bouwwerken’. Een gebiedsvisie of gebiedsprofiel wordt vastgesteld als extra middel tussen de structuurvisie en het bestemmingsplan.

Bij grotere gebiedsontwikkelingen of bij de ontwikkelingen van een kavel in bijvoorbeeld een historische kern speelt doorgaans een complexiteit aan belangen. Daardoor is bij opgaven als het bijbouwen van woningen of het inpassen van een zonneveld het algemeen beleid vaak niet toereikend. Gemeenten kiezen er dan voor om een specifiek transformatiekader op te stellen. De gemeenten vragen daarbij aan onafhankelijke experts van Dorp, Stad en Land om te assisteren bij het definiëren van deze ruimtelijke transformatiekaders en randvoorwaarden bij gebiedsontwikkelingen en kavels.

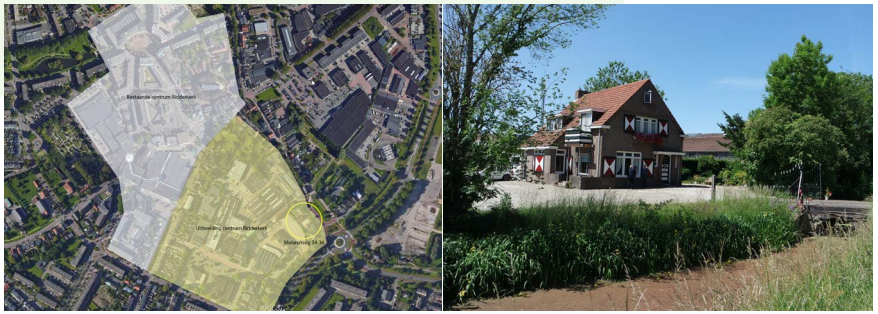

luchtfoto van Hofstede Rocanna eind dertiger jaren van de vorige eeuw. Bron: Stichting Oud-Ridderkerk.

Ridderkerk

Zo vroeg gemeente Ridderkerk Dorp, Stad en Land om vanuit de cultuurhistorie advies te geven over de aanwezige erfgoedwaarden én de mogelijkheden voor herontwikkeling van het kavel Molensteeg 34-36. De gemeente zag de verkoop van dit historisch agrarisch ensemble als mogelijkheid om de cultuurhistorische waarden te verankeren bij de uitbreiding van het centrumgebied. Zowel dit historische agrarisch ensemble als de transformatie van de naastgelegen gemeentewerf zijn daar onderdeel van.

Hierbij stelde Dorp, Stad en Land voor om een monumentenkompas op te stellen voor deze locatie. Hierin staan voor het toevoegen van bebouwing en voor aanpassingen aan de bestaande monumentale bebouwing ruimtelijke kaders voor de grenzen en mogelijke opdeling van het kavel. Dit biedt handvaten over de manier waarop het kavel aan de Molensteeg kan worden ontwikkeld op een manier waarbij de cultuurhistorische waarden van het gebied bijdragen aan een kwalitatief ruimtelijke ontwikkeling van het centrum van Ridderkerk. Met dit kompas heeft de erfgoedadviseur van de gemeente duidelijke instrumenten om de cultuurhistorische waarden van het kavel te behouden. De gemeentelijk projectleider, stedenbouwkundige en de RO-adviseur hebben duidelijkheid over de aansluiting van het kavel in de grotere ontwikkeling. De gemeentelijk adviseur vastgoed heeft duidelijkheid over de verkoopbaarheid van het kavel.

De situatie van het kavel in relatie tot het centrum van Ridderkerk en de huidige staat van Hofstede Rocanna. Kaart via Google Maps.

1.2 Advies planvorming

Bij ruimtelijke initiatieven die afwijken van de bouwregels van het bestemmingsplan mogen gemeenten medewerking verlenen aan de ontwikkeling onder bepaalde voorwaarden. Zo dient meestal de ruimtelijke inpassing van het afwijkende plan voldoende bij te dragen aan de gewenste omgevingskwaliteit, zoals vastgesteld in de Structuurvisie/ Omgevingsvisie, de eventuele gebiedsprofielen en transformatiekaders. Vanwege diverse belangen, zoals een woningbouwopgave of een duurzame energieambitie willen gemeenten graag meewerken aan de bestemmingsplanwijziging. Daar kunnen intensieve processen aan vooraf gaan. De gemeenten vragen in dit soort processen aan onafhankelijke experts van Dorp, Stad en Land te adviseren over een manier waarop de inpassing van de plannen voldoende bijdraagt aan de gewenste omgevingskwaliteit.

Brielse Meer

Zo heeft de gemeente Brielle Dorp, Stad en Land gevraagd om bij de planvorming van het recreatiepark aan de Brielse Kreek in Zwartewaal te assisteren. Het Brielse Meer en de directe omgeving vormen een groot recreatie- en natuurgebied, dat de gehele noordrand van Voorne-Putten beslaat. De laatste jaren is duidelijk ingeboet aan beheer en onderhoud van de oevers. Daarom heeft de gemeente doelen geformuleerd in de Omgevingsvisie Landelijk Gebied Brielle (2016) en is in het Omgevingsplan Buitengebied ruimte geboden voor ontwikkelingen die de omgevingskwaliteit van het Brielse Meer versterken. De gemeente werkt binnen dit kader graag mee aan een plan voor meer recreatiewoningen dan het Omgevingsplan eingelijk toelaat. De gemeente heeft de adviseurs van Dorp, Stad en Land gevraagd om te adviseren over de manier waarop het plan ruimtelijk voldoende bijdraagt aan de gewenste omgevingskwaliteit van het Brielse Meer.

Met de vele zichtassen en de ruimte voor groen en water versterkt het plan de omgevingskwaliteit van het Brielse Meer.
Beeld: 2by4 architecten en groenbedrijf Snoek

Om tot een kwalitatieve inpassing te komen, hebben meerdere overleggen plaatsgevonden tussen de gemeente, de initiatiefnemer, diens adviseur en Dorp, Stad en Land. Op basis van de in de Omgevingsvisie geformuleerde doelen waren de voornaamste aandachtspunten het groene, waterrijke en luchtige karakter van het park.

Het park heeft een 'luchtig' karakter; de positie van de woningen creëert zichtassen en ruimte voor groen. Beeld: 2by4 architecten en groenbedrijf Snoek.

Het gesprek over ruimtelijke aspecten als de wegen- en voetpadenstructuur, de plaatsing van de parkeerplaatsen en de plaatsing en richting van de woningen, maakte het mogelijk om voldoende zichtassen te creëren en voldoende ruimte te maken voor het opnemen van zowel bestaand als nieuw groen en water.

Na ieder overleg heeft Dorp, Stad en Land een advies opgesteld. Hierin zijn de kritische punten benoemd en zijn eventueel aanbevelingen gegeven voor verbetering. Op deze manier is een plan ontwikkeld voor een camping die de unieke groene en waterrijke kwaliteit van de locatie versterkt, ruimtelijk verbonden is met de omgeving en een ruim luchtig karakter heeft. Dit plan is de basis voor de bestemmingsplanwijziging. De RO-ambtenaren hebben zo de garantie dat het bestemmingsplan ruimtelijke ontwikkeling van een recreatiepark biedt, dat bijdraagt aan de omgevingskwaliteit van het Brielse Meer.

De architectonische kwaliteit van de recreatiewoningen, zoals de hoofdvorm, de gevelindeling, het materiaal, de kleur en de bouwkundige detaillering, is vervolgens bij de aanvraag omgevingsvergunning ter beoordeling voorgelegd aan de commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

1.3 Transformatie agrarische bebouwing en erven

Onze gemeenten voorzien dat een groot aantal agrarische bedrijven de komende jaren zal stoppen of veranderen. Meerdere initiatiefnemers hebben bij gemeenten reeds aangegeven dat zij de intentie hebben om het bedrijf te transformeren. Door deze initiatieven worden agrarische bebouwing en erven anders ingericht dan voorheen, of komen vrij. Gemeenten hebben behoefte aan een instrument, waarmee de initiatiefnemers, met behoud of verbetering van de aanwezige kwaliteiten van het buitengebied, bij hun transformaties op een goede manier worden begeleid.

Breda

Zo heeft de gemeente Breda daarom Dorp, Stad en Land gevraagd om hiervoor een bouwsteen te ontwikkelen. Deze is bedoeld als hulpmiddel om samen met de stoppende agrariër de mogelijkheden in een vroegtijdig stadium samen te verkennen. Het doel is om de initiatiefnemer zo vroegtijdig mogelijk effectief te helpen bij idee- en planvorming. Het uitgangspunt daarbij is dat de kwaliteiten van de omgeving bij de eerste keuzes leidend zijn.

Adviseurs van Dorp, Stad en Land ontwikkelden na een landschaps- en beleidsanalyse een methode om gebiedsgericht de kansen voor transformatie vanuit de aanwezige kwaliteiten te kunnen benoemen. Tijdens de werkplaats die volgde, ervoerde een brede vertegenwoordiging van beleidsmakers uit de gemeente dat zij met de geboden methodiek verschillende landschappelijke zones kon onderscheiden op basis van de aanwezige en gewenste omgevingskwaliteiten. Per zone is via de methodiek in de verkennende fase te zien wat de kansen zijn voor transformatie. Zo kunnen de eerste ideeën van het plan voor erf en bebouwing worden gevormd, waarna de juridische en financiële kaders ook in de planvorming kunnen worden meegenomen. De methodiek van de bouwsteen en de daarbij behorende stappen kunnen aan de keukentafel worden doorlopen, en uiteindelijk online via het nu nog in ontwikkeling zijnde loket voor vrijkomende agrarische bebouwing (het zogenaamde VAB-loket) worden geïntegreerd.

Tevens kan de bouwsteen voor deze transformerende agrarische erven in buitengebieden als bijlage dienen van de gemeentelijke Omgevingsvisie, en als zodanig daaraan worden toegevoegd. Hiermee kan de gemeente Breda sturen op basis van de aanwezige kwaliteit en bijbehorende kansen voor de stoppende agrariër of initiatiefnemer.

Vrijgekomen agrarisch gebied voor bebouwing in Breda.

Hoofdstuk 2: Verleden zichtbaar in de toekomst

Door veranderende woonwensen en energiebesparende maatregelen ontvangen gemeenten steeds vaker plannen voor vergunningaanvragen voor wijzigingen aan monumenten. De gemeenten en de onafhankelijke erfgoedadviseurs bekijken bij hun advisering over de plannen en het toetsen van de plannen aan beleid naar de balans tussen het behoud van de monumentale waarden, energiebesparing en het optimaliseren van het wooncomfort.

Herbestemming voor het perceel Kloosterplaats 6 in de gemeente Schiedam. Het monument wordt modern verduurzaamd voor toekomstbestendig gebruik door de sociale onderneming Hotspot Hutspot. Bron: Stats Architecten Schiedam.

Dit doen zij met inachtneming dat een eigenaar van een monument de tijdelijke gebruiker is van een pand, tevens het besef dat alle gebruikers een spoor achterlaten en bijdragen aan de gelaagdheid van het monument. Door herbestemming kunnen meerdere belangen in één oplossing worden gediend. Een toekomstgerichte functie laat een gebouw voortbestaan, op een manier waarbij de waarde en herkenbaarheid blijft bestaan. Herbestemming is bij uitstek een duurzame oplossing en zal in de toekomst vaker worden toegepast dan sloop van bestaande gebouwen, ook bij niet-monumenten. Met het oog op de Omgevingswet 2022 en de inpassing van erfgoed in het Omgevingsplan, is zowel het object zelf als de omgeving van het monument veelal beschermd. Integraal adviseren over de kwaliteit van omgeving is daardoor extra belangrijk.

2.1 Analyses

Adviseurs van Dorp, Stad en Land doen onderzoek, inventarisaties, waardebepalingen, leveren analyses voor beleidsadvies en faciliteren dialogen met bewoners. Zij laten bij hun onderzoeken hun afwegingen over de architectuur- en cultuurhistorische waarde, situering en zeldzaamheid op een objectieve en transparante wijze zien. De methodiek voor deze prioritering is meetbaar en controleerbaar, waardoor de vaststelling van waarden transparant wordt. Hieronder ziet u een overzicht van de analyses ten behoeve van het beleidsadvies over 2021.

Analyses voor beleidsadvies	
Begeleiding aanwijzen beeldbepalende panden	Barendrecht
Evaluatie Landschappen van Allure	Bergen op Zoom
Transformatie vrijkomende agrarische bebouwing	Breda
Harmonisatie van 5 nota's ruimtelijke kwaliteit	Hoeksche Waard
Harmonisatie gemeentelijke monumentenlijst	Hoeksche Waard
Actualisering gemeentelijke monumentenlijst	Goeree-Overflakkee
Bouwhistorisch onderzoek Hofdijksweg	Goeree-Overflakkee
Groenplan Fort Prins Fredrik	Goeree-Overflakkee
Inspiratieboek landschappelijke inpassing campings	Goeree-Overflakkee
Monumentenkompassen diverse monumenten	Goeree-Overflakkee
Erfgoedkompas Technische School Oud-Beijerland, Wederopbouw	Hoeksche Waard
Waardebepalingen gemeentelijke monumenten	Lansingerland
Waarderingen 7 potentiële gemeentelijke monumenten	Lansingerland
Beschrijvingen 7 gemeentelijke monumenten	Lisse
Cultuurhistorische waardenkaart historische groenstructuren	Middelharnis en Sommelsdijk Goeree-Overflakkee
Beleid zonnepanelen op monumenten en in beschermd dorpsgezicht	Moerdijk

Inspiratiedocument omgevingstafel	Molenlanden
Beschrijven 2 potentiële gemeentelijke monumenten	Molenlanden
Nieuw erfgoedbeleid	Nieuwkoop
Uitbreiden gemeentelijke monumentenlijst	Nissewaard
Aanpassen beeldkwaliteitsplan centrum Pijnacker	Pijnacker-Nootdorp
Inventarisatie beeldbepalende panden voor bestemmingsplan	Pijnacker-Nootdorp
Inventarisatie van erfgoed centrum Pijnacker	Pijnacker-Nootdorp
Beschrijven van 8 potentiële gemeentelijke monumenten	Pijnacker-Nootdorp
Inventarisatie Geschenkwoningen 1953	Provincie Zeeland en Provincie Zuid-Holland
Cultuurhistorische waardenkaart Buitengebied	Ridderkerk
Erfgoedkompas + bouwhistorisch onderzoek Molensteeg	Ridderkerk
inventarisatie kunst in de buitenruimte	Ridderkerk
Opstellen redengevende beschrijvingen, tuinhistorisch onderzoek, begraafplaatsen Rusthof en Vredehof en inventarisatie kunst in de buitenruimte	Ridderkerk
Beleid zonnepanelen op monumenten en in beschermd dorpsgezicht	Teylingen
Beschrijven en herwaarderen van gemeentelijke monumenten	Schouwen-Duiveland
Beschrijvingen van beeldbepalende panden	Teylingen
Herziening nota ruimtelijke kwaliteit	Vijfheerenlanden

Kwaliteitsbeleid nieuwe landgoederen	Waalre
Actualisatie gemeentelijke monumenten	Westvoorne
Beschrijven 1 potentieel gemeentelijk monument	Zoeterwoude
Opstellen cultuurhistorische waardenkaart	diverse gemeenten
Beleid zonnepanelen op monumenten en in beschermd dorpsgezicht	diverse gemeenten
Actualisering gemeentelijke monumentenlijst	diverse gemeente
Inventarisatie beeldbepalende en karakteristieke panden voor bestemmingsplan	diverse gemeenten
Waardebepalingen gemeentelijke monumenten	diverse gemeenten
Landschapsadviezen inpassing windmolens	diverse gemeenten
Q-teams	diverse gemeenten
Supervisie	diverse gemeenten
Second Opinions	diverse gemeenten
Stedenbouwkundige advisering	diverse gemeenten

2.2 Illustratief onderzoek naar geschenkwoningen

Met het inventariseren van de nog bestaande geschenkwoningen in Zeeland en Zuid-Holland, droegen adviseurs van Dorp, Stad en Land bij aan bouwstenen voor beleid. De gemeenten kunnen hiermee precies bepalen en vastleggen hoe zij deze unieke woningen en geschiedenis blijvend zichtbaar houden voor de toekomst. Het waardevolle onderdeel van het straatbeeld verwijst naar de hulp die kwam na de watersnoodramp in 1953, waar grote delen van Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant onder water stonden, 1836 mensen verdronken en 100.000 inwoners dakloos raakten. Vanuit heel de wereld ontving Nederland vervolgens hulp. Zo schonken Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken, Oostenrijk en Frankrijk bouwpakketten voor in totaal 860 complete woningen. De houten huizen (Zeeland 413, Zuid-Holland 248 woningen en Noord-Brabant 199) boden aan vele gezinnen een nieuw thuis. Deze geschenkwoningen zijn 68 jaar later nog steeds stille getuigen van deze geweldige internationale steun. Provincie Zuid-Holland en Provincie Zeeland vroegen adviseurs van Dorp, Stad en Land om een inventarisatie van de overgebleven woningen in deze 2 provincies te doen.

Onderzoek

Het onderzoeksteam verrichtte het veldwerk vanaf de openbare weg. Hierdoor zijn achtergevels en achtertuinen meestal niet in de inventarisatie opgenomen. Tijdens het veldwerk spraken de onderzoekers gemiddeld met één bewoner per straat over hun woning, de buurt, lokale historische kennis en persoonlijke ervaringen. Diverse bewoners toonden oude foto's, waardoor de oorspronkelijke staat en kleuren van de woning soms konden worden achterhaald. Zij gaven aan met veel plezier in deze vaak kleurrijke woningen met unieke geschiedenis te wonen. Van de 661 woningen in Zuid-Holland en Zeeland bestaan er nog 540. Deze staan in Schouwen-Duiveland, Tholen, Reimerswaal, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee, Nissewaard, Sliedrecht, Papendrecht en Hellevoetsluis.

Serie van zes vrijstaande Noorse woningen aan de Europastraat te Hansweert in de gemeente Reimerswaal.

De geschenkwoning in Goudswaard aan de Oslostraat in de gemeente Hoeksche Waard is afkomstig uit Noorwegen.

Alle nog bestaande geschenkwoningen zijn online te zien in de Cultuurhistorische Kaart Zeeland en de Cultuurhistorische Kaart Zuid-Holland. Per woning ziet u een korte beschrijving en waardering.

Beschermde status

De status van rijksmonument is aan geen enkele geschenkwoning of ensemble van geschenkwoningen toegekend. In de provincie Zuid-Holland hebben 47 geschenkwoningen een gemeentelijke beschermende status. De gemeente Goeree-Overflakkee (Stellendam en Middelharnis) en de gemeente Hoeksche Waard (Puttershoek, Strijen en Mookhoek) gaven 24 geschenkwoningen de status van gemeentelijk monument. De gemeente Goeree-Overflakkee en de gemeente Sliedrecht gaven verder 23 geschenkwoningen de status van beeldbepalend pand. In Zeeland is in welke vorm dan ook tot nu toe geen gemeentelijke bescherming aan de geschenkwoningen toegekend.

Geschiedenis voor de toekomst

Het is aan gemeenten en andere belanghebbenden om zorgvuldig om te gaan met dit erfgoed. Gemeenten kunnen de gegevens uit het onderzoek betrekken bij eventuele bescherming van deze karakteristieke woningen als beeldbepalend pand, gemeentelijk monument of beschermd dorpsgezicht, zodat deze woningen herkenbaar blijven in onze leefomgeving. Zo kan het verhaal van de Watersnoodramp én van de internationale steun zichtbaar blijven voor de generaties ná ons.

Hoofdstuk 3: De kracht van vereniging

Dorp, Stad en Land is sinds 1929 een Vereniging voor gemeenten, provincies en andere Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersonen. In 2020 telde de Vereniging 58 gemeenten uit Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Utrecht als lid. De verenging bevordert en verzorgt kennisontwikkeling en kennisoverdracht tussen de gemeenten die lid zijn. Onze adviseurs zijn experts op het gebied van architectuur, stedenbouw, erfgoed en landschap. Zij zorgen voor een regionale koppeling op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Door haar brede kennis, pragmatische insteek en gevoel voor politieke verhoudingen biedt de Vereniging voor de leden veel meerwaarde.

Verklaring van Lidmaatschap

In 2020 waren de volgende 58 gemeenten lid van de Vereniging Dorp, Stad en Land.

Alblasserdam, Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Barendrecht, Bergen op Zoom, Bodegraven-Reeuwijk, Borsele, Brielle, Capelle aan den IJssel, Etten-Leur, Goeree-Overflakkee, Goes, Gorinchem, Gouda, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hendrik-Ido-Ambacht, Hillegom, Hoeksche Waard, Hulst, Kaag en Braassem, Kapelle, Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Lansingerland, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Lisse, Maassluis, Midden-Delfland, Molenlanden, Nieuwkoop, Nissewaard, Noord-Beveland, Noordwijk, Nuenen, Oegstgeest, Oosterhout, Papendrecht, Pijnacker-Nootdorp, Reimerswaal, Ridderkerk, Schiedam, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Sluis, Teylingen, Tholen, Vlaardingen, Vijfheerenlanden, Waddinxveen, Westland, Westvoorne, Zoeterwoude, Zuidplas, Zwijndrecht

Tevens adviseerde Dorp,Stad en Land in 2020 gemeenten Laarbeek, Moerdijk, Breda en Waalre.

3.1 Continuïteit van consequente advisering

Voor haar leden waarborgen de adviseurs van Dorp, Stad en Land een consequente advisering en garanderen een continue dienstverlening. Iedere gemeente heeft vaste adviseurs die voor alle betrokken partijen makkelijk aanspreekbaar zijn. Een efficiënte communicatie zorgt voor een hoge kwaliteit van dienstverlening. In het licht van de Omgevingswet en de grote vraagstukken die invloed hebben op de fysieke leefomgeving biedt Dorp, Stad en Land ondersteuning bij bouwstenen voor de Omgevingsvisie en Omgevingsplan, bij participatie, duurzaamheid, klimaatadaptatie, landschapskwaliteiten, cultuurhistorische waarderingen en monumentenlijsten. De Vereniging biedt vanaf 2022 voor de gemeentelijke adviescommissies Omgevingskwaliteit deskundige leden.

3.2 Onafhankelijk advies

Onze adviseurs werken altijd onafhankelijk van politieke, economische en sociale voorkeuren en hebben geen zakelijke of bestuurlijke belangen in de gemeente. Deze onafhankelijke positie is omschreven in de Wet Ruimtelijke Ordening en in de Omgevingswet die in 2022 in werking treedt. Zij adviseren het bestuur van de gemeente, aan de hand van het beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld. Bij de overleggen over bouwplannen met initiatiefnemers en ontwerpers die een vergunningaanvraag doen, is de insteek dat de ontwerpen afgestemd zijn op de ruimtelijke kwaliteiten van de omgeving. Veel initiatieven die bij de gemeente binnenkomen, zijn nog niet klaar voor het vergunningstraject.

Voor een nieuw te bouwen woonhuis naast een gemeentelijk monument aan de Parallelweg 8 in de gemeente Sliedrecht was advies van de Erfgoedcommissie nodig, omdat het bestemmingsplan dat eiste. Het nieuwe woonhuis is een ondergeschikt bijgebouw en moet bij de boerderij een logisch onderdeel vormen van het agrarisch ensemble. Er is daarom gekozen voor het concept van een koetshuis naar ontwerp van Brand BBA Architecten.

Gemeenten raadplegen meestal onze adviseurs om vroegtijdig een afgewogen oordeel te kunnen geven. Door de dialoog over het ontwerp ontstaat vaak een optimale afstemming tussen het plan en de omgeving. Zo houdt de gemeente, mede door de inzet van de adviseurs van Dorp, Stad en Land, de regie op de kwaliteit van de eigen openbare ruimte. De gemeente biedt met deze werkwijze tevens rechtsgelijkheid tussen ruimtelijke initiatieven en de belangen van de omgeving. De adviezen vormen een beweegreden om wel of niet een vergunning af te geven voor het bouwwerk.

Het beleidsplan over zonnepanelen op monumenten binnen het beschermde stadsgezicht van Willemstad in de gemeente Moerdijk.

3.3 Advisering over beleid, proces en plan

Dorp, Stad en Land assisteert gemeenten bij hun inzet voor optimale omgevingskwaliteit. Zo nemen experts van Dorp, Stad en Land in de gemeenten zitting in onafhankelijke commissies Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed. Tevens vervullen zij de rol van Dorpsbouwmeester, Stadsbouwmeester, supervisor of lid van een Q-team. Dorp, Stad en Land biedt gemeenten advies over het ruimtelijke beleid ten aanzien van bijvoorbeeld, duurzaamheid, hergebruik en zonne- en windenergie. Adviseurs van de Vereniging fungeren als sparringpartner bij het opstellen van plannen voor omgeving, beeldkwaliteit en andere richtlijnen.

3.4 Gemeentelijke adviescommissies

Iedere gemeente benoemt een eigen commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Dorp, Stad en Land levert de commissieleden. Per gemeente adviseren één of meerdere commissieleden als gemandateerden namens de hele commissie aan de gemeente. Vanuit efficiëntie, effectiviteit en deskundigheid vergaderen de leden van de commissies regelmatig gezamenlijk op regionaal niveau. Zo heeft Dorp, Stad en Land samenwerkende commissies Ruimtelijke Kwaliteit voor Zeeland, Drechtsteden/Alblasserwaard en Zuid-Holland.

De samenstelling van de commissie is per vergadering afgestemd op het planaanbod en de gemeente waarvoor op dat moment geadviseerd dient te worden. De commissieleden adviseren op basis van het in de gemeente geldende beleid.

Op verzoek denken de commissieleden, naar aanleiding van de aanvragen en verzoeken, mee over specifiek beleid of worden algemene kwaliteitsuitgangspunten geformuleerd als leidraad voor de beoordeling. Indien de commissie dit nodig of gewenst acht, kan zij zich bij de advisering laten bijstaan door andere voor Dorp, Stad en Land werkende adviseurs met een specifieke deskundigheid. Deze stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten en erfgoedspecialisten zijn niet altijd lid van de commissie. De commissieleden kunnen hun expertise gebruiken om tot een extra gefundeerd oordeel te komen. De vergaderingen vinden meestal in een gemeentehuis in de regio (Zeeland en Drechtsteden/Alblasserwaard) of op kantoor van Dorp, Stad en Land plaats, en zijn openbaar toegankelijk voor bezoekers en belangstellenden.

Adviseurs van Dorp, Stad en Land die gespecialiseerd zijn in erfgoed nemen zitting in gemeentelijke Erfgoedcommissies, geïntegreerde commissies Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed, en adviescommissies Omgevingskwaliteit bij gemeenten. Tevens adviseren zij in de Centrale Commissie Erfgoed (CCE).

Sinds de pandemie vinden vergaderingen veelal online plaats. Deze digitale vergaderingen werden eveneens als efficiënt en adequaat ervaren.

Vanaf de invoering van de Omgevingswet in 2022 transformeren de commissies zowel op gemeentelijk als regionaal niveau veelal naar adviescommissies Omgevingskwaliteit.

3.5 Integrale werkwijze

De door de raad en het college samengestelde gemeentelijke adviescommissie is gericht op een integrale werkwijze. Onze adviseurs bekijken voor de meerwaarde en meewerkende belangen vanuit de expertises architectuur, stedenbouw, landschap en erfgoed naar plannen. Een vroegtijdige intake en kennis van initiatieven in de beginfase van het traject komen, mede vanwege dit brede karakter, de verschillende processtappen en overlegmomenten ten goede. Vooroverleg bij plannen is daarom eerder standaard dan uitzondering. Dorp, Stad en Land biedt reeds naar volle tevredenheid deze geïntegreerde wijze van advisering aan gemeenten. Hierbij zijn zowel de gevolgen van een individueel plan op de locatie, als de impact op de totale omgeving steeds vaker uitgangspunt. Specifieke zaken als duurzaamheid, energietransitie, cultuurhistorie en landschap krijgen eveneens de aandacht die zij als integraal onderdeel van omgevingskwaliteit verdienen. Dorp, Stad en Land stemt haar werkwijze hier altijd efficiënt en structureel op af. In 2020 hebben we in veel van de gemeenten op deze manier, aanvullend op onze reguliere taken, geadviseerd en geïnspireerd. Deze werkwijze zal door de invoering van de Omgevingswet vanaf 2022 in al onze gemeenten worden aangeboden.

3.6 Vertegenwoordiging op nationaal niveau

Dorp, Stad en Land vertegenwoordigt haar leden in de landelijke Federatie Ruimtelijke Kwaliteit tegen vooraf afgesproken speciale gereduceerde ledentarieven.

Dit doet zij met zes andere regionale organisaties in een alliantie onder de naam Team Ruimtelijke Kwaliteit Nederland (TRKN). De Federatie zet zich op nationaal niveau in voor het stimuleren en bevorderen van:
- bewustwording van belang van ruimtelijke kwaliteit
- adequate wet- en regelgeving
- visievorming van beslissers en professionals
- uitstekende, adequate en oplossingsgerichte advisering

De Federatie Ruimtelijke Kwaliteit heeft voor haar leden een protocol second opinions opgesteld. Op basis daarvan verstrekken commissies van Dorp, Stad en Land second opinions. Dit doet zij alleen voor aanvragers uit niet bij de Vereniging aangesloten gemeenten. De Federatie houdt van de uitslagen van second opinions een administratie bij.

3.7 Bestuursstructuur

Dorp, Stad en Land heeft voor de Vereniging een Stichting als werkorganisatie, waarbij er een duidelijke verdeling van taken en bevoegdheden is tussen uitvoering, bestuur en toezicht aan de hand van de Governance Code Cultuur. Dorp, Stad en Land stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het eigen functioneren en maakt werkprocessen transparant en controleerbaar. Hiervoor is Dorp, Stad en Land gecertificeerd (ISO 9001:2015). Dorp, Stad en Land heeft geen winstoogmerk en zet de beschikbare middelen in om aan de doelstelling van zowel de Vereniging als de Stichting te voldoen.

Tijdens de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) leggen directie en het bestuur de voornemens ter goedkeuring aan de leden voor. De leden hebben zo invloed op het beleid van de organisatie.

Het duingebied in de gemeente Noordwijk.

Hoofdstuk 4: De mensen bij Dorp, Stad en Land

4.1 Bestuur en Raad van Toezicht

In het verslagjaar 2020 bestond het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting uit:

	benoemd tot	termijn
drs. Henri Lenferink, voorzitter D.B.	2021	2e
mr. Gert-Jan de Jager, secretaris D.B.	2021	2e
mr. Erik de Rijk, penningmeester D.B.	2022	1e
dhr. Frank Koen	2021	2e
dhr. Jan-Frans Mulder	2021	2e
ir. Kees Rouw	2023	2e
mr. Annemiek Jetten MSc	2022	1e
mr. Emiel de Joode	2024	2e

In 2021 bereiken een aantal bestuursleden het einde van hun tweede termijn en zullen er tijdens de ALV op 17 juni 2021 vervangers worden voorgesteld. Het Bestuur van Vereniging Dorp, Stad en Land en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land hebben hiervoor profielschetsen vastgesteld, daarbij rekening houdend met de aard van de Vereniging en de Stichting, hun activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de leden van het Bestuur en de Raad van Toezicht. Deze profielschets is opvraagbaar bij Dorp, Stad en Land.

Het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land, beiden gevestigd te Rotterdam, kwamen in 2020 vijf maal in vergadering bijeen. De eerste keer, op 17 februari, nog fysiek op het kantoor van Dorp, Stad en Land in het Groot Handelsgebouw te Rotterdam. De keren daarna vonden door de pandemie de vergaderingen online in Teams plaats. De Algemene Ledenvergadering (ALV) van 18 juni 2020 vond door de pandemie helaas online plaats. Het plan om de ALV met interessante kennismiddag in Vlaardingen te organiseren kwam hierdoor te vervallen. Tijdens de ALV gaven voorzitter Henri Lenferink en directeur Ton Jansen samen aan de leden toelichting op de werkzaamheden van de Vereniging. Penningmeester Erik de Rijk presenteerde de cijfers. Aansluitend hierop volgde een kort webinar waarin de leden vragen stelden aan de directeur over de Omgevingswet, de toekomst van de advisering en het toewerken naar een gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit.

4.2 Adviseurs Omgevingskwaliteit

Register van Adviseurs Omgevingskwaliteit Dorp, Stad en Land
Architectuur, Stedenbouw, Erfgoed, Landschap

ir. Aimée de Back, Nico van den Berg AvB, ir. Camiel Berns, ir. Luuk de Boer, ir. Stef Bogaerds, ir. Ilse Boost, ir. Cor Bouwstra, dr. Dolf Broekhuizen, Lisanne van den Bulk MA, ir. Maurits Cobben, ir. Patrick Colly, ir. Stan Cornips, Marije Couperus MSc, ir. Jan Couwenberg, Colette Cramer MA, ir. Anthonie Dieleman, ir. Marcel van Dijk, ir. Ingrid Douwes, ir. Niels Drijvers, Berrie van Elderen, ir. Dave Ellens, Maartje Franse MSc, ir. Elvira Gronovius, ir. Alexander Herrebout, ir. Mario Hendrikx, ing. Piet den Hertog, ir. René Heijne, Marcel IJsselstijn MA, ir. Ton Jansen, ir. Jan-Hein Janssens, ir. Twan Jütte, ir. Paul Kloet, ir. Matthijs Klooster, ir. Eveline de Kock, ir. Carla de Kovel, ing. Jos van de Lindeloof, ir. Suzanne Loen, Timko Lokerse MSc, ir. Frans van den Meiracker, Jeroen Nipius, ir. Walter van Nieuwland, ir. Art Nieuwpoort, Marco Onrust AvB, ir. René Onsia, Martijn Oosterhuis AvB, Maarten Raaijmakers BNA, ir. Johan Roelofs, Remco Rolvink AvB, ir. Kees Rouw, ir. Lukas Ruijs, ing. Bas Schout, ir. Robert Schütte, drs. Marthe Stallenberg, ir. Gijs Tegelberg, ir. Egbert Töns, Sander van Venetië MSc, Gerhard Vermeulen AvB, ir. Karin Vlaar, ir. Karen van Vliet, ir. Wendy Voorwinde, ir. Katrijn van de Vrande, dr. GerhardMark van der Waal, ir. Jan-Willem Walraad, ir. Riëtte van der Werff, Maarten Willems AvB, ir. Reinier Witteveen

4.3 Interne organisatie

ir. Ton Jansen	directeur
Samantha Visser	bedrijfsvoering & HR
drs. Marietje Böhmer	strategie - communicatie
Rosita Baldan	bedrijfsadministrateur
Ria Montagne	financieel medewerkster
Karin van Leijden	teamsecretaresse
Shila Holthuijsen	teamsecretaresse
Ineke Nobel	administratief medewerkster
Hasan Özgören	facilitair medewerker
Marcel Bruining	beeldbank (vrijwilliger)
Nadine Rooij BA	redactieondersteuning & vormgeving

Aantal medewerkers in dienst

per 1 januari 2020:	19 mensen
per 31 december 2020:	18 mensen

Uit:

ir. Anthonie Dieleman
Martijn Oosterhuis AvB

In:

Nadine Rooij
Rosita Baldan

Hoofdstuk 5: Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land

5.1 Balans per 31 december 2020 na voorstel resultaatverdeling Vereniging

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Financiële vaste activa				
Overige effecten		188.472		180.869
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren	-		1.238	
Overige vorderingen	-		1.314	
		-		2.552
Liquide middelen		2.369.075		2.395.158
		2.557.547		2.578.579

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen Vermogen		2.471.849		2.492.598
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	1.210		-	
Schulden aan gelieerde instellingen	80.386		80.778	
Overige schulden	4.102		5.203	
		85.698		85.981
		2.557.547		2.578.579

5.2 Staat van baten en lasten over 2020 Vereniging

	2020		2019	
	€	€	€	€
Netto-omzet		35.902		34.664
Overige bedrijfskosten		61.961		59.282
Totaal van bedrijfsresultaat		-26.059		-24.618
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	7.603		7.028	
Andere rentebaten en soortgelijke Opbrengsten	57		535	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-2.350		-2.043	
Financiële baten en lasten		5.310		5.520
Totaal van resultaat voor belastingen		-20.749		-19.098
Belastingen over de winst of het verlies		-		-
Totaal van resultaat na belastingen		-20.749		-19.098

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2020

Ons oordeel
De samengevatte jaarrekening 2020 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Vereniging Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Vereniging Dorp, Stad en Land.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Vereniging Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevatte balans per 31 december 2020;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2020; en
3. de bijbehorende toelichtingen.

Samengevatte jaarrekening
De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Vereniging Dorp, Stad en Land en onze controleverklaring daarbij.

De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaats-gevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 20 april 2021.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij
Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Vereniging Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 20 april 2021.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

Onze verantwoordelijkheden
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 10 april 2021
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"
S.A. Visser MSc RA

Hoofdstuk 6: Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land

6.1 Balans per 31 december 2020 na voorstel resultaatverdeling Stichting

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Materiele vaste activa				
Verbouwing	35.039		39.068	
Inventaris	39.521		52.643	
Vervoermiddelen	4.686		-	
		79.246		91.711
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren	365.600		444.843	
Vorderingen op gelieerde instellingen	80.386		80.778	
Belastingen en premies sociale				
Verzekeringen	119.403		160.475	
Overige vorderingen	274.817		183.669	
Overlopende activa	34.921		30.909	
		875.127		900.674
Liquide middelen		739.776		389.097
		1.694.149		1.381.482

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen Vermogen		1.085.076		842.904
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	147.302		291.700	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	178.616		73.919	
Overige schulden	-		16.474	
Overlopende passiva	283.155		156.485	
		609.073		538.578
		1.694.149		1.381.482

6.2 Staat van baten en lasten over 2020 Stichting

	2020		2019	
	€	€	€	€
Netto-omzet		3.202.813		2.972.790
Kosten uitbesteed werk	1.055.893		1.123.600	
Lonen	1.102.095		1.024.283	
Sociale lasten	163.538		132.367	
Pensioenlasten	127.788		123.657	
Overige personeelsbeloningen	75.368		103.261	
Afschrijvingen materiele vaste activa	17.983		18.357	
Overige bedrijfskosten	359.456		437.888	
		2.902.121		2.963.413
Totaal van bedrijfsresultaat		300.692		9.377
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.650		2.149	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-975		-982	
Financiële baten en lasten		675		1.167
Totaal van resultaat voor belastingen		301.367		10.544
Belastingen over de winst of het verlies		-59.195		227
Totaal van resultaat na belastingen		242.172		10.771

6.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2020

Ons oordeel
De samengevatte jaarrekening 2020 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Stichting Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Stichting Dorp, Stad en Land.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Stichting Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
4. de samengevatte balans per 31 december 2020;
5. de samengevatte staat van baten en lasten over 2020; en
6. de bijbehorende toelichtingen.

Samengevatte jaarrekening
De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Dorp, Stad en Land en onze controle-verklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaats-gevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 20 april 2021.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij
Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2020 van Stichting Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 20 april 2021.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 10 april 2021
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"
S.A. Visser MSc RA

DORP
STAD &
LAND

Dorp, Stad en Land is een onafhankelijke kennispartner op het gebied van landschap, stedenbouw, architectuur en cultureel erfgoed. Met een integrale benadering vanuit deze expertises adviseert de Vereniging sinds 1929 haar leden over optimale omgevingskwaliteit. 58 gemeenten uit 4 provincies zijn lid.

U kunt Dorp, Stad en Land bereiken op 010 – 280 94 45 en via info@dorpstadenland.nl

Kantoor:
Stationsplein 45 | hoofdingang A
3e etage | unit A3.207
Postbus 29129 | 3001 GC Rotterdam
www.dorpstadenland.nl